

ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-20

השופט סלים ג'ובראן

יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית

القاضي سليم جبران

رئيس لجنة الانتخابات المركزية

ירושלים, ז' באב התשע"ג
14 ביולי 2013

תר"מ 34/20

העותר: מר שלום קמיל

נגד

המשיבים:

1. מועצה מקומית מזכרת בתיה
2. מאיר דהן, ראש המועצה המקומית מזכרת בתיה
3. תנועת לב למען ביתנו

עתירה למתן צו מניעה לפי סעיף 17ב לחוק הבחירות (דרכי תעמולה), התשי"ט-1959 (להלן: חוק הבחירות)

החלטה

טענות הצדדים

1. בעתירה שלפניי, מבקש העותר כי יינתנו מספר צווי מניעה. הראשון, עניינו שלטים במגרשים ואתרי בנייה ברחבי המועצה, הכוללים את שמו של המשיב 2.

2. השני, עניינו כנס בוגרים של בית ספר תיכון רבין, אשר עתיד להתקיים במהלך ספטמבר 2013, קרי – חודש בטרם מועד הבחירות. העותר מציין במסגרת זאת כי המשיב 2 הוא יושב ראש הוועד המנהל בבית הספר, וכי "בימים אלו נערכים פרסומים בדבר הכנס ומועד קיומו המתוכנן, במסגרת המדיות החברתיות ובקבוצה בפייסבוק שהוקמה לצורך כך על ידי בית הספר" (סעיף 15 לעתירה).

עמוד 1 מתוך 5

משכן הכנסת, קריית דוד בן-גוריון, ירושלים 91950
العنوان: مجمع بن غوريون, أورشليم القدس, 91950

טלפון, هاتف: 02-6753407, פקס, فاكس: 02-5669855 Fax:

3. לטענת העותר, אין הוא מתנגד באופן עקרוני לכנס מחזור, שהוא אירוע מבורך. אולם, בעת זו יש בקביעת המועד באופן כה סמוך לקיומן של הבחירות מעבר לטעם לפגם ומשום מתן יתרון בלתי הוגן למשיב 2 כמועמד לבחירות כראש מועצה" (סעיף 18 לעתירה). לזאת יש להוסיף את החשש לטענתו כי המשיב 2 ישתתף וישא דברים בכנס.
4. השלישי, עניינו חוברת לתושב, אשר ממידע שהגיע לידי העותר נבחנת אפשרות על ידי המשיבים 2 ו-3 לפרסם בסמוך למועד הבחירות. לטענתו, חוברת מעין זו לא חולקה כבר מספר שנים, ובמועד סמוך לבחירות היא מהווה תעמולה אסורה.
5. הרביעי, עניינו שימוש על ידי המשיבים 2 ו-3 באותיות "לב" ובשמו של המשיב 2 על גבי פתקים הנחזים לפתקי בחירות באתר אינטרנט שהקימו, בדף פייסבוק ובשילוט חוצות. לטענתו, בהתאם להוראות חוק הבחירות, במועד זה אסור השימוש באות המציינת רשימת מועמדים.
6. ביקשתי את תגובת המשיבים. בתשובתם, טוענים הם כי דין העתירה להידחות על כל חלקיה, הכל כמפורט להלן:
7. לעניין הצו הראשון (שלטי חוצות): המשיבים טוענים כי מדובר בשלטים שהוצבו טרם שנת הבחירות, וזאת לשם מתן מידע לתושבי המועצה. כך או כך, עוד טרם הגשת המועצה, ניתנה הוראה לכסות מהשלטים האמורים את שמו של המשיב 2.
8. לעניין הצו השני (כנס בוגרים): המשיבים טוענים כי מועד עריכת כנס הבוגרים נקבע על ידי הוועד המנהל, ולא על ידי המשיב 2. בנוסף, המועד שנקבע נבחר לאחר קיום משאל בקרב בוגרי בית הספר למועד המתאים ביותר, והמועד שנקבע נבחר היות ומדובר בתקופת החגים. כך או כך, טוענים המשיבים, האירוע מאורגן באופן בלעדי על ידי בית הספר ללא כל מעורבות של המועצה, ואין בכוונת המשיב 2 לשאת באירוע זה דברים המהווים תעמולת בחירות.
9. לעניין הצו השלישי (חוברת מידע): המשיבים טוענים כי לא ברור מאין הגיע לעותר המידע בעניין חובת המתוכננת להיות מופצת.

10. לעניין הצו הרביעי (שימוש באות): בתשובה נפרדת, טוענת המשיבה 3 כי היא פועלת בימים אלה לכיסוי האותיות על גבי השלטים שנתלו ברחבי המועצה. לטענתה, מדובר בשלטים שנתלו על ידי אנשים פרטיים, והיא מבקשת שהות של 10 ימים (מיום 14.7.2013) על מנת לכסות את כל האותיות עד ליום ה-42 לפני מועד הבחירות.

המסגרת הנורמטיבית

11. סעיף 2א לחוק הבחירות קובע איסור שימוש בכספי ציבור "בקשר עם תעמולת בחירות". איסור בדבר שימוש בכספי ציבור חל בכל זמן ועת, ללא קשר למועדי הבחירות. תכליתו של הסעיף היא שמירת השוויון בין המועמדים, טוהר השירות הציבורי ואמון הציבור (ראו: תר"מ 14/20 "למען התושבים" נ' חופרי (16.6.2013) (להלן: עניין חופרי). על מנת לקבוע אם פעולה כלשהי של נבחר ציבור מכהן עומדת בגדר תעמולת בחירות אסורה, בניגוד לסעיף 2א לחוק הבחירות, יש להפעיל את מבחן הדומיננטיות, אשר נקבע בבג"ץ זילי על ידי הנשיא א' ברק:

"תעמולת בחירות הינה רק אותו ביטוי שהאפקט הדומיננטי שלו הוא בהשפעתו על הבוחר ושאינו לו אפקט דומיננטי אחר, כגון אפקט אמנותי... אכן, האיזון הראוי בין הערכים המתחרים מחייב, כי הדיבור 'תעמולת בחירות' יכלול אותו שידור אשר פועלו הוא בשכנוע ובהשפעה על הכרעת הבוחר, ולא שידור שהאפקט שלו הוא אחר (כגון אמנותי, חדשותי, דתי), גם אם השפעות הלוואי שלו הן בהשפעה (עקיפה) על הבוחר. (בג"ץ 869/92 זילי נ' יו"ר וועדת הבחירות המרכזית, פ"ד מו(2) 692, 704 (1992))."

12. במסגרת זאת, נקבעו מבחני עזר למבחן הדומיננטיות לעיל על ידי בית המשפט העליון ויושבי ראש וועדות הבחירות. בין היתר, נקבע כי יש להתחשב במועד הפרסום, יוזם דבר הפרסום, האם מדובר בפרסום שנעשה באופן קבוע או באופן מיוחד לקראת הבחירות, ההיגיון הישר ועוד (ראו למשל החלטותיו של השופט מ' חשין: תב"מ 23/2001 סיעת ישראל אחת נ' אינטרנט מעריב (5.2.2001); תב"כ 12/15 ח"כ גולדשמידט נ' ראש הממשלה (22.4.1999); תב"מ 9/2001 קשב מרכז להגנת הדמוקרטיה בישראל (ע"ר) נ' ארץ הצבי (26.1.2001)).

13. סעיף 7 לחוק הבחירות קובע: "פרט לתקופת 42 הימים שלפני יום הבחירות לא תהיה תעמולת בחירות באמצעות השימוש – אם בכתב ואם בצורה אחרת – באות המציינת רשימת מועמדים"

עמוד 3 מתוך 5

משכן הכנסת, קריית דוד בן-גוריון, ירושלים 91950
العنوان: مجمع بن غوريون، أورشليم القدس، 91950

טלפון, هاتف: 02-6753407, פקס, فاكس: 02-5669855 Fax:

14. המועד הקבוע בסעיף 7 לעיל עדיין לא חל, ולפיכך, במועד זה – שימוש באות המציינת רשימת מועמדים אסורה, הן במישרין והן בעקיפין (ראו: תר"מ 4/20 קרן נ' "נתניה אחת" (28.4.2013); תר"מ 39/18 גל נ' נשרי (2.9.2008), השופט א' ריבלין)).

15. לכך יש להוסיף ולציין כי לגישתי, בתקופה הסמוכה למועד הבחירות "הפצת מידע מטעם העירייה אינה פסולה קטגורית, אולם, חל איסור לכרוך אותה, במפורש או במשתמע, עם שמו של נבחר ציבור מכהן בכלל, וראש עיר בפרט" (עניין חופרי, פסקה 30). וכמו כן "כאשר ישנו ספק אם פרסום שממומן על ידי כספי ציבור הוא בגדר תעמולה אסורה או לא, לרוב יש לנקוט בגישה מחמירה ולא לאפשר את פרסומו" (תר"מ 15/20 דוידי נ' בוטקילה פסקה 5 (13.6.2013)).

16. אזכיר בהקשר זה כי כל פרסום בתקופת חצי השנה הסמוכה למועד הבחירות, אשר אנו נמצאים כעת כאמור עמוק בתוכה, מחייב את אישורו של היועץ המשפטי של העירייה בטרם פרסומו (ראו: עניין חופרי, פסקאות 18-19; תר"מ 28/20 זינדר נ' יסעור (14.7.2013) (להלן: עניין זינדר)).

דיון והכרעה

17. שלטי חוצות ושימוש באותיות – בהתאם לתשובת המשיבים, נראה כי שני הצווים המבוקשים התייתרו. אציין כי רשמתי בפניי את תשובתה של המשיבה 3 בכל הנוגע להסרת כלל השלטים הנחזים לשלטי בחירות.

18. לשם הזהירות, ניתן צו האוסר לתלות שלטי חוצות במימון כספי ציבור הנושאים את שמו או תמונתו של המשיב 1. וכמו כן ניתן צו האוסר על שימוש באותיות המציינת רשימת מועמדים עד ליום ה-42 בטרם מועד הבחירות. ככל שקיימים שלטים מעין אלה ברחבי גבולות המועצה, יש להורידם עד ליום 24.7.2013. לחילופין, ככל שהעותר מוצא שלטים נוספים ברחבי העיר הנושאים את שמו את תמונתו של ראש העיר, או את האותיות "לב" לאחר היום 24.7.2013, עליו לפנות בכתב אל העירייה, ועל האחרונה החובה להוריד את השלט תוך שלושה ימים מיום קבלת המכתב.

19. כנס בוגרי תיכון רבין – מוכן לקבל אני את טענותיו של המשיב 2, המגובה בתצהיר. אכן, מדובר באירוע אשר על פניו יכול להיות כר פורה לתעמולה אסורה, אולם, נראה כי על פי מבחן הדומיננטיות לא מדובר א-פריורי באירוע בו תתקיים תעמולה

אסורה.

20. בתר"מ 28/20 זינגר נ' יסעור (14.7.2013) קבעתי:

"אציין כי דחיית הבקשה לצו מניעה במקרה דנן אינו בגדר היתר כללי לראש עיר לשאת דברים באירועים רשמיים. הכלל, כפי שצינתי לעיל, הוא כי חל איסור על נבחר ציבור לשאת דברים מעל במה ציבורית בתקופה הנוכחית, שהיא תקופת בחירות. אולם, לאור מבחן הדומיננטיות שהוצג לעיל, ככל שמדובר בדברי ברכה באירוע אשר מתקיים במהלך העניינים הרגיל של עירייה, אינני רואה סיבה שלא לאפשר זאת. כל מקרה ונסיבותיו" (שם, פסקה 17).

21. דברים אלו יפים לענייננו. המועד שנקבע, על אף הסמיכות למועד הבחירות, נראה שנבע מאילוצים חיצוניים. לאור הודעתו של המשיב 2 כי אין בכוונתו לשאת דברים שבגדר תעמולה אסורה, ונוכח העובדה כי חזקה עליו שהוא מודע לאיסור לשאת כל נאום שיכול להיחשב כתעמולה אסורה, לא מצאתי ליתן צו מניעה במקרה דנן.

22. יחד עם זאת, מן הראוי כי המשיב 2 יעביר לעיונו של היועץ המשפטי של העירייה את דברי הברכה המתוכננים שלו, לשם בחינה כי אין בהם כדי להוות תעמולת בחירות אסורה. הוראה זו נכונה בנוגע לכל אירוע מטעם העירייה בו מתעתד המשיב 2 לקחת חלק עד למועד הבחירות באוקטובר 2013.

23. חוברת מידע – כפי שמציינים המשיבים, בעת זו, מדובר בעניין תיאורטי גרידא, ולפיכך אין מקום להיענות לבקשה ולתת צו מניעה, שעה והמשיבים עצמם טוענים כי הפקת חוברת מידע עד למועד הבחירות אינה בתכנון.

24. בנסיבות העניין, אין צו להוצאות.

ניתנה היום, ז' באב התשע"ג (14.7.2013).

סלים ג'ובראן
שופט בית המשפט העליון
יושב ראש ועדת הבחירות
המרכזית לכנסת ה-20

עמוד 5 מתוך 5

משכן הכנסת, קריית דוד בן-גוריון, ירושלים 91950
العنوان: مجمع بن غوريون, أورشليم القدس, 91950

טלפון, هاتف: 02-6753407, פקס, فاكس: 02-5669855 Fax: